

Sund-tulekindlustuse üldtingimused.

Kindlustatud ohud ja kahjud.

§ 1. (1) Kindlustusandja teostab kindlustuskaitset:

- a) tulekahju ja pikselöögi vastu,
  - b) igasuguste plahvatuste vastu.
- (2) Tulekahjuks loetakse niisugust tuld, mis olles tekkinud väljaspool tarbetulele määratud kollet või lahkunud sealt, on suuteline omal jõul laalduma (kahjutuli).
- (3) Kindlustusandja vastutab kindlustatud hoonete hävimises või vigastumises seisnevate kahjude eest, kui viimased:
- a) põhinevad (1) lõikes mainitud kahjusündmuste vahenditult toimel,
  - b) on niisuguse sündmuse vältimatuks tagajärjeks ja sündmus on leidnud aset krundil, kus asetsevad kindlustatud hooned, või naaberkrundil, või
  - c) on põhjustatud kustutamisest, lammutamisest või tühjendamisest.
- (4) Kindlustusvõtja poolt kahjujuhtumil (kindlustusjuhtumil) tehtud kulutused tasub kindlustusandja § 10 kohaselt.
- (5) Peale selle tasub kindlustusandja hoone rusude koristamise kulud.
- (6) Muu kahju eest, eriti saamata kasumi eest, kindlustusandja ei vastuta.
- (7) Seesmistele rahutuste ja igasuguste sõjasündmuste, samuti ka maaväringu juhul vastutab kindlustusandja ainult siis, kui kindlustusvõtja tõendab, et kahju ei ole ei otseselt ega kaudses seoses nende sündmustega.

Kindlustatud hooned.

§ 2. Sundkindlustusele alluvad ametliku aktiga (seadusega, määrusega, korraldusega) määratud hooned.

Kindlustussumma. Asendusväärtus.

§ 3. (1) Kindlustussumma määratakse kindlaks kindlustusandja poolt kindlustuse järelevalveasutise juhtnõuade kohaselt. Kindlustusvõtja on kohustatud muretsema kindlustusandja poolt nõutavaid andmeid hoonete väärtuse kohta. Kindlustusandjale ei ole need andmed siiski siduvad. Kindlustusandja on õigustatud kindlustussumma igaks kindlustusperioodiks uuesti kindlaks määrama.

(2) Kindlustus ei tohi viia rikastumisele. Hüvitamisel on mõõtuandvaks kindlustusväärtus kahjujuhtumi saabumise ajaks (asendusväärtus), ja nimelt vigastatud hoonete juures — vahe kindlustusväärtuse ja jääkide väärtuse vahel, kusjuures jääkide hindamisel peab arvestatama jääkide kasutatavust taastamiseks. Hoonejääkide hindamisel ei arvestata uuesti ülesehitamist kitsendavate ametlike määruste mõju.

Asendusväärtuse kindlaks määramisel on mõõtuandvaks kohalik ehitusväärtus hoone seisundile, eriti vanusele ja kulutusele vastava summa maha arvutamiseks. Kui osutub, et hoonete väärtus oli enne kahjujuhtumi saabumist põsivalt alanenud, siis loetakse see alanenud väärtus asendusväärtuseks.

Isiklikku harrastusväärtust (afektsiooniväärtust) asendusväärtuse kindlakstelemisel arvesse ei võeta.

(3) On kindlustussumma väiksem asendusväärtusest (osakindlustus või alakindlustus), hüvitatakse kahjust ainult see osa, mis suhtub kogukahjusse nagu kindlustussumma asendusväärtusse. Osa- või alakindlustuse olemasolu tehakse kindlaks eraldi iga kindlustustunnistuses tähendatud rühma (positsiooni) kohta.

Kindlustuskaitse algus ja lõpp. Teatamine juurdetulevatel ja väljalangevatel hoonetel.

§ 4. (1) Kindlustuskaitse algab ajapunktil, millal hoone läheb üle sundkindlustusele alluvate hoonete koosseisu.

(2) Kindlustuskaitse lõpeb ajapunktil, millal hoone lahkuv sundkindlustusele alluvate hoonete koosseisust.

(3) Hoonetest, mis lähevad üle sundkindlustusele alluvate hoonete koosseisu, peab teatama kindlustusandjale ühe kuu kestel pärast üleminekut. Teatamisel on kindlustusvõtja kohustatud avaldama kõik temal teada olevad asjaolud, mis ohu ülevõtmiseks on olulise tähtsusega, eriti kõik asjaolud, millele kohta teateid päritakse.

(4) Hoonetest, mis lahkuvad sundkindlustusest, peab teatama kindlustusandjale viivitamatult pärast asjaolude saabumist, mis tingivad sundkindlustusest lahkumise.

Ohu suurenemine.

§ 5. (1) Kindlustusvõtja ei tohi kindlustusandja nõusolekuta ohtu suurendada ega selle suurendamist lubada. Saab kindlustusvõtjale teatavaks, et tema teadmata või tema tahtmata on aset leidnud ohtu suurenemine, peab ta viivitamata sellest kindlustusandjale kirjalikult teatama.

(2) Leiab aset ohtu suurenemine ja kindlustusvõtja rikub kavatselt või raske hooletuse tõttu mõnda (1) lõikes mainitud kohust, on kindlustusandja hüvituskohustusest vaba.

(3) Hüvituskohustus jääb püsima, kui ohtu suurenemine pole osutanud mingit mõju kindlustusjuhu tekkimisele või kindlustusvõtja vastutuse summalisele ulatusele.

Julgestus-eeskirjad.

§ 6. Rikub kindlustusvõtja seaduslikke või politseilisi julgestus-eeskirju või sallib nende rikkumist, on kindlustusandja hüvitamiskohustusest vaba, kui kahjujuhtum saabub pärast rikkumist ja kui rikkumine põhineb kindlustusvõtja tahtlusele või raskest hooletusel. Hüvitamiskohustus jääb püsima, kui rikkumine ei osutanud mingit mõju ei kahjujuhtumi saabumisele ega hüvituse suurusele.

Preemia.

§ 7. (1) Preemia ühes kõrvalmaksudega arvutab kindlustusandja kindlustusjärelvalve asutise poolt kinnitatud tariifide järgi.

(2) Preemia on aastamaks. Maksutähtpäevad määrab järelevalveasutis.

(3) Hoonetelt, mis tulevad kindlustusperioodi keskel sundkindlustusele alluvate hoonete koosseisu, võetakse preemiat ja kõrvalmaksu aja eest arvates selle kuu esimesest päevast, mille kestel algab kindlustusandja vastutuse hoone eest, kuni jooksva kindlustusperioodi lõpuni vastavalt vastutusajale.

(4) Kindlustusperioodi keskel sundkindlustusest lahkunud hoonetelt tagastatakse hoonete lahkumise hetkeks järelejäänud kindlustusperioodi ajale langev osa tasutud aastamaksust.

(5) Ei maksa kindlustusvõtja õigeaegselt, nõutakse preemia koos kõrvalmaksudega, kaasa arvatud viivised 0,5% ulatuses sisse, nagu avalikud maksud.

Kindlustatud esemete võõrandamine.

§ 8. (1) Võõrandab kindlustusvõtja kindlustatud hooned, läheb kindlustus üle omandajale.

(2) Omandaja või võõrandaja peab võõrandamisest kindlustusandjale viivitamata kirjalikult teatama.

(3) Võõrandamise ajal jooksva kindlustusperioodile langeva preemia eest vastutavad võõrandaja ja omandaja solidaarvõlgnikena.

Kindlustusvõtja kohused kahjujuhtumil.

§ 9. (1) Kindlustusvõtjal on kahjujuhtumi saabudes, mille puhul ta hüvitist nõuab, järgmised kohused:

- a) kolme päeva kestel pärast seda, kui kahju on talle teatavaks saanud, peab ta tegema kirjaliku või suusõnalise avalduse nii kindlustusandjale või kohalikule inspektorile kui ka politseile. Tähtajast kinnipidamine toimub avalduse ärasaatmisega;
- b) ta peab võimaluse järgi hoolitsemata kahju vältimise või vähendamise eest, täites seejuures kindlustusandja või kohaliku inspektuuri korraldusi. Kui olukord lubab, peab ta need korraldused muretsema. Kulutuste tasumise kohta vt. § 10;
- c) ta peab õiglaselt määratud võimaluste piires lubama kindlustusandjal ette võtta igasugu uurimusi kahju põhjuste ja suuruse ning kindlustusandja hüvituskohustuse ulatuse kohta, andma vajalikke teatmeid — nõudmise peale ka protokollil kujul või kirjalikult, ning esitama tõendeid. Ta peab nõudmise peale omal kulul esitama tõendatud väljakirjutuse kinnistusraamatust.

(2) Ei täida kindlustusvõtja mõnda eelpool mainitud kohust, on kindlustusandja hüvituskohustusest vaba, olgu siis et mittetäitmine ei ole tingitud tahtlusest ega raskest hooletusest.

On lõikes (1) a) ja c) ettenähtud kohus raske hooletuse tõttu täitmata jäänud, ei vabane kindlustusandja seevõrra hüvitamiskohustusest, kuivõrra kohuse mittetäitmine ei osutanud mingit mõju kahjujuhtumil kindlakstelemisele ega hüvitamiskohustuse kindlakstelemisele või suurusele. On raske hooletuse tõttu täitmata jäänud lõikes (1) b) ettenähtud päästmiskohus, jääb kindlustusandja seevõrra vastutavaks, kuivõrra kahju polnuks väiksem ka kohuse korralikul täitmisel.

Ei ole kahjust politseile teatatud, võidakse kahju hüvitamisest keelduda ainult kuni ärajäänud teadaande esitamiseni.

Kulutuste tasumine.

§ 10. Kindlustusandja on kohustatud tasuma kulutused, ka tagajärjetud, mida kindlustusvõtja kahjujuhtumil puhul kahju vältimiseks või vähendamiseks tohtis pidada vajalikeks. Ettemakse kindlustusandja ei ole kohustatud tegema. Kuivõrra kulutusi pole tehtud kindlustusandja korraldusel, ei tohi tasutavad kulutused koos hüvitusega ületada kindlustussummat. Alakindlustuse juures toimub kulutuste tasumine samas vahekorras nagu kahju hüvitamine. Tasusid avalikes hüvides tegutsevale tuletõrjele ja muile tuletõrjekohustustele ei hüvitata.

Asjatundjate menetlus.

§ 11. (1) Niihästi kindlustusandja kui ka kindlustusvõtja võivad nõuda, et kahju suuruse kindlakstegemine toimuks asjatundjate poolt. Asjatundjate poolt nende kompetentsi piirides tehtud otsus on siduv, kui ei tõendata, et otsus tõsioludest ilmselt tunduvalt kõrvale kaldub.

(2) Asjatundjate menetluse kohta on kehtivad järgmised põhilauseid:

- a) Niihästi kindlustusandja kui ka kindlustusvõtja nimetavad protokolliga või muidu kirjalikult ühe asjatundja. Omapoolset asjatundjat üles andes võib kumbki neist kirjalikult nõuda vastaspoolelt teise asjatundja määramist. Ei järgne seda määramist kahe nädala kestel pärast nõudmise saamist, toimub teise asjatundja määramine menetluse nõudja taotusel kahjukoha alama kohtuinstantsi poolt. Nõudmises tuleb see asjaolu ära märkida. Enne menetluse algust valivad mõlemad asjatundjad vastava protokolliga koostamisega või muidu kirjalikult kolmanda asjatundja eesistujaks. Ei saavuta nad kokkulepet, määratakse eesistuja ühe või mõlema poole taotusel kahjukoha alama kohtuinstantsi poolt.
  - b) Kumbagi asjatundja otsus peab sisaldama hoonete kindlustusväärtuse vahetult enne ja pärast kahju. Asjatundjad esitavad oma otsused üheaegu kindlustusandjale kui ka kindlustusvõtjale. Osutuvad asjatundjate otsused lahkumisevaiks, annab kindlustusandja nad viivitamatult eesistujale. Viimane otsustab vaidlusaluste küsimuste üle mõlema otsuste piires ja saadab oma otsuse üheaegselt nii kindlustusandjale kui ka kindlustusvõtjale.
  - c) Kumbki pool kannab oma asjatundja kulud; eesistuja kuludest tasub kumbki pool poole.
- (3) Hüvituse arutamine asjatundjate või eesistuja otsuse alusel toimub § 3 lõigete (2) ja (3) eeskirjade kohaselt.
- (4) Asjatundjate menetlus ei muuda § 9 lõike (1) c) ettenähtud kindlustusvõtja kohuseid.

Erilised hüvitusest ilmajäämise põhjused.

§ 12. Kutsub kindlustusvõtja kahju kavatselt või raske hooletuse läbi esile või tarvitab kahju selgitamise toimingute juures pahatahtlikku pettust, vabaneb kindlustusandja tema ees igasugusest hüvitamiskohustusest antud kahju puhul.

Hüvituse maksmine.

§ 13. (1) Hüvitus kuulub väljamaksmisele kahe nädala pärast peale tema lõplikku kindlakstegemist; ent ühe kuu möödudes pärast

kahju avaldamist võidakse nõuda jaomaksena summat, mis asjaolude kohaselt igal juhul kuuluks väljamaksmisele. Ühe kuu möödudes arvates kahju avaldamisest läheb hüvitus intressi alla, milline arvutatakse 1% alla selle maa emissioonipanga kasvikumäära, mille vääringus peab toimuma hüvituse maksmine, kuid mitte enam kui 5% ning mitte vähem kui 3% aastas. Eelmainitud tähtaja jooks peatub nii kaua, kui kindlustusvõtja stii tõttu hüvituse kindlakstegemine või väljamaksmine osutub võimatuks.

(2) Kindlustusandja on õigustatud hüvituse maksmisega viivitama:

- a) kui on kahtlusi kindlustusvõtja õigusel hüvituse saamiseks, — kuni vajalike tõendite esitamiseni;
  - b) kui kahju puhul kindlustusvõtja vastu on alustatud politssellik või kriminaalkohtulik jälitamine, — kuni jälitamise lõpetamiseni.
- (3) Hoonete eest, mis kahjujuhtumi ajaks on koormatud hüpoteekidega, reaalsunnistega, või krundi- või rendivõlgadega, toimub hüvituse maksmine ainult seevõrra kui on tagatud hüvituse kasutamine taastamiseks. Väljamaksmine toimub tingimusteta, kui võrra kahjupäevaks registreeritud reaaloalusalajad selleks kirjaliku nõusoleku avaldavad või ise on õigustatud hüvitust vastu võtma.
- (4) Ei asuta kuue kuu kestel pärast seda, kui kindlustusandja hüvituse nõude kirjalikult tagasi lükkas, olles juhtunud tähelepanu tähtaja möödumisega seoses olevale õiguslikule tagajärjele, hüvituse nõudmisele kohtu teel, on kindlustusandja hüvitamiskohustusest vaba.

Õiguslik vahekorid pärast kahjujuhtumit.

§ 14. Arvates kahjupäevast kuni kindlustusperioodi lõpuni väheneb kindlustussumma hüvituse summa võrra. Järgnevaiks kindlustusperioodiks aga on kehtivad esialgne kindlustussumma ja preemia, kui asjaoludest ei järgne teisipidist.

Kindlustusvõtja avalduste kirjalik kuju.

§ 15. Kõik kindlustusvõtja avaldused ja seletused, välja arvatud kahjuavaldused, peavad olema kirjalikud.

Käesolevat „Sund-tulekindlustuse üldtingimused“ on Ida maa-alal kehtivate „Allgemeine Bedingungen für die Zwangsfeuerversicherung“ tõlge.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU